

Malujeme akvarelem

30 LEKCÍ

nejen

pro malé umělce

Tereza Cimbůrková

bamb**o**ok®

bambôok®

Malujeme akvarelem

30 LEKCÍ

nejen

pro malé umělce

Tereza Cimbůrková

bamb**ook**[®]

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všchna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Tereza Cimbůrková

MALUJEME AKVARELEM

30 lekcí nejen pro malé umělce

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou **bambóok**

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 8302. publikaci

Ilustrace Tereza Cimbůrková

Odpovědná redaktorka Lucie Švecová

Sazba a zlom Antonín Plicka

Zpracování obálky Antonín Plicka

Počet stran 136

Vydání 1., 2022

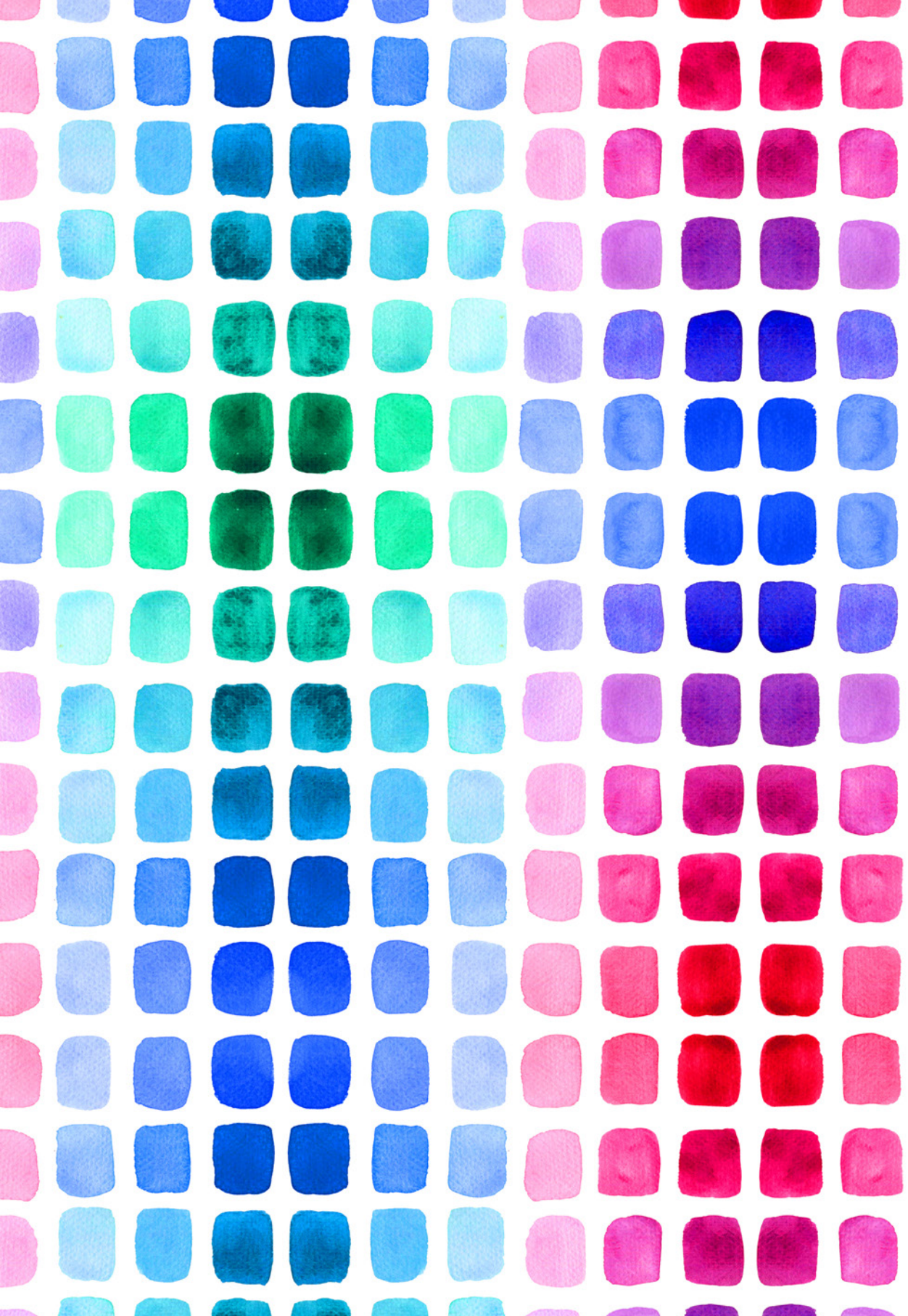
Vytiskla tiskárna TNM PRINT s.r.o., Nové Město

© Grada Publishing, a.s., 2022

Cover Illustration © Tereza Cimbůrková, 2022

ISBN 978-80-271-4615-4 (pdf)

ISBN 978-80-271-1259-3 (print)

Obsah

- 9 O knize
- 11 Co je to akvarel
- 15 Pomůcky
 - 16 Barvy
 - 19 Papír
 - 21 Štětce
 - 23 Paletka
 - 24 Sklenice s vodou
 - 25 Skicování
 - 26 Guma
 - 26 Maskovací kapalina
 - 27 Papírová utěrka
- 29 Teorie barev
- 33 Akvarelové techniky
- 41 Hrátky
 - 42 Duhové skvrnky
 - 44 Barevné vrstevnice
 - 46 Kruhové obrazce
 - 49 Výseče
 - 51 Mozaika
- 55 Jídlo
 - 56 Nanuk
 - 58 Meloun
 - 60 Mrkve a ředkvičky
 - 62 Bobulové ovoce
 - 65 Dort

69

Rostliny

- 70 List monstery
- 72 Kaktus
- 75 Růže
- 78 Jetelíčky
- 81 Květiny v kornoutku

85

Zvířata

- 86 Mořská želva
- 89 Psí fešáci
- 92 Sbírka motýlů
- 95 Medúza
- 98 Ptáček

103

Místa

- 104 Západ slunce v poušti
- 107 Barevná ulice
- 110 Moře
- 113 Hory v noci
- 117 Dům

121

Předměty

- 122 Hrnečky
- 125 Věci na kempování
- 128 Poklady moře
- 131 Liché ponožky
- 134 Tajemná skříň

Mým nejvěrnějším
fanouškům

–

Ester, Stelle
& Tobiášovi

O knize

V ruce držíš knihu, která tě srozumitelně uvede do kouzelného světa akvarelových barev. Po úvodní, teoretické části tě čeká 30 praktických lekcí, ve kterých tě krok za krokem provedu základy malování akvarelem tak, abys uměl(a) malovat, cokoliv tě napadne!

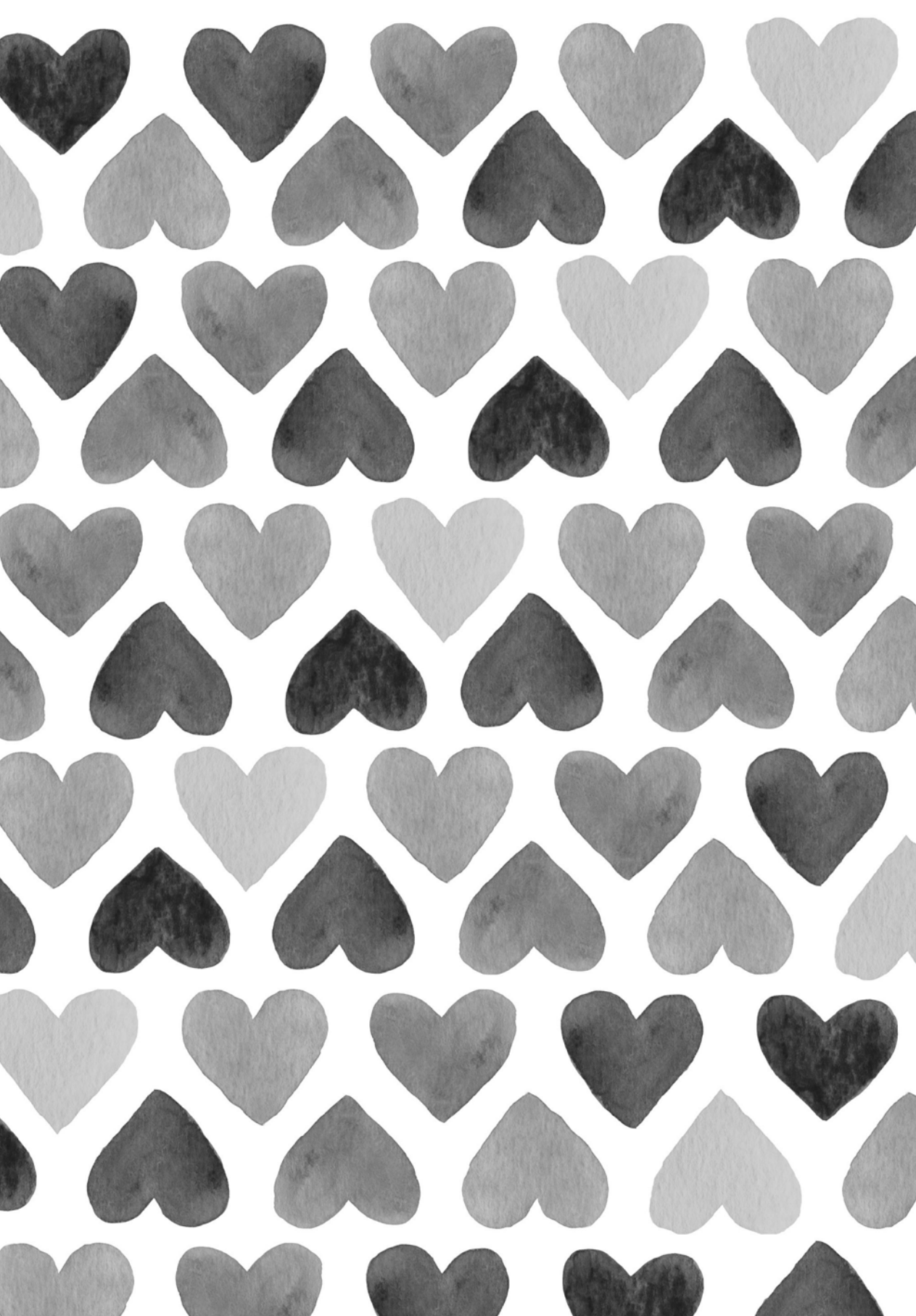
Začneme teorií, protože bez té to nejde. Je mi jasné, že bys tuto část raději vynechal(a) a vrhl(a) se rovnou na samotné malování, ale věř mi, že pokud ji se mnou projdeš, získáš skvělé základy, o které se budeš moct při malování opřít.

V následující praktické části na tebe čeká už jen malování! Konečně budeš moct vyzkoušet všechny pomůcky. Aby kniha obsáhla všechny techniky, každou kapitolu jsem věnovala jinému tématu. Jednotlivé obrázky jsou v kapitolách řazeny podle úrovně složitosti, začneš vždy tím nejjednodušším obrázkem a postupně se přes další přirozeně promaluješ až k těm náročnějším.

Ze začátku je dobré učit se nápodobou a malovat podle jiných obrázků, i velcí malířští mistři takto začínali. Doporučuji ti, aby ses nejprve držel(a) těch mých a nasbíral(a) při jejich malování potřebné znalosti, dovednosti a jistotu. Jakmile se budeš cítit jistější, zkus se posunout dál – držet se daného námětu, ale vymyslet si vlastní motivy nebo kompozici. A jakmile i zde získáš sebedůvěru, vydej se vstříc vlastní fantazii a nápadům.

Věřím, že si se mnou malování užiješ a zamiluješ si akvarel stejně jako já! A nezapomeň, krása umění spočívá v tom, abychom objevili vlastní a jedinečný styl, který nikdo jiný nemá! Je to mnohem větší dobrodružství než „jen“ napodobovat obrázky jiných umělců. Přeji ti, abys svůj jedinečný styl objevil(a) nejen v malování akvarelem, ale i v celém tvém životě!

Tereza Cimbůrková

CO JE TO
AKVAREL

Co se mi na akvarelu nejvíce líbí a v čem podle mě tkví jeho jedinečnost, je **transparentnost**. Žádný jiný typ barev ho v průhlednosti nepředčí. Jen akvarel dokáže vytvářet jemné závoje barev, které přes sebe můžeš libovolně vrstvit a stále vidět ty původní. Neumí být ale jen krásně jemný a lehký jako vánek, dokáže být i intenzivní a sytý.

Jak to dokáže? Jak už název „akvarel“ (akva = voda) napovídá, tyhle barvy prostě milují vodu! A právě na množství vody, které do barvy přimícháš, záleží, jak moc bude výsledná barva sytá. Čím více vody přidáš, tím bude světlejší a povede se ti namalovat lehčí závoj. A naopak čím bude vody méně, tím bude barva sytější a částečně i krycí. Ale pozor – pouze částečně, protože akvarelové barvy obecně nikdy zcela krycí nebudou, od toho tu jsou jiní experti jako třeba kvašové, olejové nebo akrylové barvy. A tak co je jednou na papíru, na něm i zůstane. Není možné obrázek jednoduše přemalovat a začít znovu jako u krycích barev. A právě proto je akvarel označován za nejsložitější uměleckou techniku malování. Ale neboj, pokud dobře natrénuješ základy a poznáš všechny případné záludnosti, určitě ho tak vnímat nebudeš. Budeš už vědět, kdy si na co dát pozor a jak předejít případným zádrhelům.

Na dalším obrázku můžeš vidět, jak množství vody ovlivní konečný vzhled malby. Když k barvě přidáš vody velmi málo (jako na třetím obrázku), je barva opravdu koncentrovaná a hustá. Na větší plochy se ale nehodí, protože kvůli malému množství vody na papíře velmi rychle zasychá, jednotlivé tahy štětcem nejsou pak jednolité a zůstanou viditelné. Takto namíchanou barvu nicméně můžeš s úspěchem použít na drobné detaily, kde ti naopak poskytne určitou míru potřebného krytí.

Naopak pokud na papír naneseš příliš velké množství vody (poznáš to podle loužiček, které se na něm utvoří), bude mu trvat dlouho, než veškerou tekutinu absorbuje, pigment se usadí nerovnoměrně a vzniknou mapy (viz první srdíčko). Osobně se mi i tyto mapy líbí, jen je dobré vědět, jak jim předejít, pokud o ně zrovna nestojíš. Pak stačí jen osušit si štětec o hadřík nebo papírovou utěrku a jeho špičkou opatrně odsát vodu z papíru. Dosáhneš tak rovnoměrného rozprostření barvy bez map.

Měnící se **intenzita** barev je dalším prvkem, který mě na akvarelu tolik baví. Jen díky různému množství přidané vody získáš z jedné barvy nepočítaně odstínů od téměř neviditelného až po velmi intenzivní. A nejen to, jednotlivé barvy můžeš mezi sebou míchat a vytvářet si tak stále nové a nové odstíny a kombinace, aniž bys musel(a) mít velkou sadu barev. Jak barvy mezi sebou úspěšně míchat, se dozvíš podrobněji v kapitole Teorie barev.

S akvarelovými barvami se pracuje někdy velmi rychle a jindy zase pomalu podle toho, zda maluješ na suchý, nebo mokrý podklad. Dotkneš-li se štětcem s barvou vlhkého papíru, ať už od čisté vody nebo ještě nezaschlé barvy, barva se po papíře začne okamžitě samovolně rozpíjet a šířit. Jakmile ale budeš malovat na suchý papír nebo již zaschlou barvu, barva bude zůstávat přesně tam, kam ji štětcem naneseš, a výsledek bude jen pod tvou kontrolou. Akvarel je zkrátka hezky variabilní a člověk se s ním nikdy nenudí.

POMŮCKY

V této kapitole tě postupně seznámím se všemi pomůckami, které můžeš na malbu akvarelem potřebovat.

Barvy

Možná si říkáš, jaký je vlastně rozdíl mezi vodovkami, které všichni dobře známe ze základní školy, a akvarelovými barvami. Liší se v kvalitě. Představ si, že pro všechny vodové barvy uspořádáme velký závod. Na stupních vítězů by to vypadalo následovně:

Školní vodové barvy – **vodovky** – vyzkoušel asi opravdu každý už jako malý. Malovat se s nimi samozřejmě dá, ale jejich kvalita je ze všech tří nejhorší. Obsahují málo pigmentu, barvy jsou tedy velmi světlé, a mnohé techniky jsou s nimi neproveditelné. Podobné vodovkám, ale o třídu lepšími jsou anilinové barvy – **anilinky**. Mají oproti klasickým vodovkám jednu velkou výhodu, díky které se jim také říká brilantní, jsou totiž krásně syté a zářivé. Pro začátky malování nejsou vůbec špatné.

Studentské akvarelové barvy se od školních vodovek dost liší. Nejsou sice tak kvalitní jako barvy mistrovské, ale můžeš je s úspěchem použít na většinu akvarelových technik. Bývají skvěle pigmentované a pořídíš je za velmi příznivou cenu.

Mistrovské nebo také někdy **profesionální** akvarelové barvy jsou ty nejlepší, které můžeš z vodových barev chtít. Na jejich výrobu jsou použity jak ty nejkvalitnější přírodní pigmenty, tak i pojidla jako například arabská guma nebo i med. Zaručují odolnost proti světlu, která je na obale každé mistrovské barvy označena počtem hvězdiček. Tři hvězdičky znamenají nejvyšší schopnost barvy odolávat žloutnutí působením světla a času a naopak jedna hvězdička označuje schopnost nejmenší.

Akvarelové barvy se prodávají ve třech podobách. V **tuhé** formě je koupíš v malinkých mističkách (podobně jako klasické vodovky), kterým se říká pánvičky nebo půlpánvičky (mají poloviční velikost). Můžeš ale narazit i na akvarely **polotekuté** v tubách, které je nutné si vymačkat buď do prázdných pánviček, nebo na uzavíratelnou paletu. I když ti barvy zaschnou, vůbec nic se neděje. Smícháním s vodou se zase probudí k životu. Posledním typem barev jsou barvy **tekuté**. Prodávají se v lahvičkách s kapátkem, kterým si barvu odebereš na paletu. Výhodou těchto barev je, že jsou hned připravené k použití a nemusíš je míchat s vodou jako tuhé barvy v pánvičkách. Nevýhodou ale může být nižší světlostalost (schopnost odolávat slunečnímu záření), jsou ale skvělé zejména pro

digitální použití, kdy namalovaný motiv můžeš naskenovat do počítače a vytisknout ho, přičemž s originálem na papíře dále nepracuješ, ani není nikde vystavený. Hodí se také na krasopsaní, kdy jen namáčíš štětec bez nutnosti vymíchávání barvy.

Nejvíce rozšířené jsou barvy v pánvičkách, které si můžeš vybírat buď po jednotlivých odstínech a poskládat si vlastní sbírku barev přesně na míru, nebo zvolit již hotovou sadu. Sady už dnes neobsahují pouze základní barvy, ale seženeš i sady pastelových a metalických barev nebo si můžeš koupit paletku zaměřenou na malování krajiny (bude obsahovat hlavně hnědé a zelené tóny), portrétů (s různými odstíny pleti) atd. Krabičky, ve kterých jsou pánvičky umístěné, jsou buď plechové, nebo plastové (dají se najít i dřevěné) a mají víčko, které můžeš použít jako paletku na míchání barev.

Měla bych také zmínit **bílou barvu**. Tu sice v akvarelu najdeš, ale jelikož akvarelové barvy nejsou krycí, jak si jistě pamatuješ z úvodu, nemaluje se s ní přes jinou barvu, abychom docílili dokonale bílé plochy. Bílá v akvarelu ti pomůže jen vymíchat pastelové odstíny, pokud ji přidáš k těm základním. Když chceš mít v obrázku bílou, musíš dané místo od začátku při malování vynechat. Případně můžeš použít kvašové barvy. Jestli jsou akvarelové barvy kvalitnější obdobou vodovek, pak kvaše jsou zase lepší verzí barev temperových. Tyto barvy se prodávají v tubách a na rozdíl od akvarelových jsou zcela krycí. Mít k akvarelovým barvám i tubičku bílé kvašové barvy může být tedy velmi výhodné. Použít se dá ale i bílý krycí inkoust nebo bílý gelový liner.

Papír

Jak brzy zjistíš, není papír jako papír. Pro akvarel musíš vybírat takový, který je schopen pojmout velké množství vody. Poznáš ho podle názvu, většina se prostě jmenuje akvarelový papír, nebo podle **gramáže**. Ta udává plošnou hmotnost papíru – čím vyšší má číslo, tím silnější papír bude a tím více vody dokáže pojmout, aniž by se zkroutil.

Na akvarel se běžně hodí papíry s gramáží od 250 g, ale ještě lépe poslouží ty s gramáží 300 g (pro představu, běžný kancelářský papír má gramáž pouze 80 g). Klasické čtvrtky nejsou nejvhodnější, a jakmile akvarelový papír vyzkoušíš, věřím, že poznáš ten rozdíl.

Většina levných papírů je vyrobena ze 100% celulózy, ke které se pro lepší vlastnosti může přidávat i bavlna nebo len. Ty nejlepší akvarelové papíry jsou vyrobeny ze 100% bavlny, nebo z kombinace lnu a bavlny. Čím vyšší podíl bavlny papír má, tím lépe absorbuje vodu s barvou a lépe se na něj maluje. Pokud se ti na obyčejný celulózový papír nebude dařit technika do mokrého (co to je, si vysvětlíme v další kapitole o technikách malování), barva se nebude rovnoměrně šířit nebo papír zaschne dřív,